

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗНАНЬ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.

Мяло П.І.

Україна, м. Запоріжжя, МДЦ «Політика та освіта» КЗ «ЗОІППО» ЗОР

Аристотель підкреслював, що людина є «політичною твариною», тому і існує у суспільстві собі подібних. Як відомо, між поняттями «знати» та «використовувати» ці знання на практиці, існує досить велика відстань. Тому головну увагу у сфері громадянської освіти слід приділяти саме напрацюванню навичок реальної участі громадян у формуванні та реалізації державної політики, моделюванню практичних ситуацій.

У «Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергових заходах щодо її реалізації», яка затверджена Указом Президента України, в країні замість налагодження ефективного діалогу з суспільством, зберігаються тенденції до непрозорості, закритості та забюрократизованості в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а механізми участі громадськості у формуванні та здійсненні державної політики належним чином не реалізуються [1. с.3]. На нашу думку, саме громадянська освіта покликана виправити негативну тенденцію низької активності громадян, мотивувати їх до участі у суспільно-політичному житті.

Серйозною перешкодою на шляху громадянської освіти є розрив між теоретичними знаннями та повсякденною соціальною практикою. Для того щоб виправити таку ситуацію необхідно широке залучення молоді до практичної діяльності у сфері побудови громадянського суспільства. Методами реалізації цих завдань може бути участь молоді у дитячих та молодіжних громадських організаціях, у роботі шкільного самоврядування участь та врешті-решт у роботі консультативно-дорадчих органах при органах влади. Це дасть змогу на власному досвіді опанувати знання щодо функціонування державного механізму в Україні, принципів роботи органів влади та взаємодії з інститутами громадянського суспільства.

Розглянемо засоби формування практичних знань молоді щодо функціонування політичної системи в Україні.

1. Участь у дитячих та молодіжних громадських організаціях. Якщо раніше дитячим дозвіллям та підготовкою до «дорослого життя» займалася виключно

піонерська та комсомольська організація, то нині існують безліч дитячих та молодіжних громадських організацій на будь-який смак. Лише у Запорізькій області налічується понад 150 обласних молодіжних організацій. Серед них можна відзначити скаутські організації, що проводять туристичну роботу. Зокрема в Запорізькій області існує обласна дитяча громадська організація «СКАУТИ ЗАПОРОЖЖЯ». Скаути мають свій кодекс поведінки, т.зв. скаутський закон. Головна теза - обов'язок скаута - бути корисним і допомагати іншим.

По-друге, це козацькі дитячі та молодіжні організації: джури, спасівці, молоді козаки. Так, в області діють обласна дитячо-юнацька і молодіжна організація «Молода Січ», Запорізький центр козацького військово-патріотичного виховання «Школа Джур», дитячо-юнацька школа козацького бойового мистецтва «Спас». Вихованці цих організацій приймають активну участь у збереженні історичних пам'яток, флори і фауни Запорізького краю. Спасівці двічі на рік, разом з учнями місцевих шкіл та волонтерами громадських організацій, звільняють острів Хортицю від сміття, висаджують дерева, розчищають джерела. Головну увагу члени цих організацій приділяють козацькій національній педагогіці.

Існують також різноманітні молодіжні організації екологічного, спортивного спрямування, суспільно-політичного та волонтерського: регіональний молодіжний еколого-краєзнавчий центр «СВАРОГ», Запорізьке обласне відділення Молодіжної громадської організації «Європейська молодь України», Запорізька обласна громадська організація «Дитячо-юнацька та молодіжна федерація карате кіокушинкай», Запорізька обласна молодіжна організація «Запорізька спілка молодих депутатів», тощо. Приймаючи участь у роботі цих організацій, молодь отримує безцінний практичний досвід.

2. Участь у роботі шкільного самоврядування, як моделі державного управління. У Законі України «Про освіту», прийнятому ще у 1991 році, наголошується, що основними принципами освіти в Україні є поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті [2.с.2]. Ще Д. Дьюї підкреслював, що школа має бути лабораторією демократії, пов'язаної з реальним життям. Розглянемо детальніше принципи, на яких будуються самоврядування і співдружність на прикладі функціонування у гімназії № 93 м. Запоріжжя. Серед головних:

- формування її обов'язків стосовно соціуму і сприяння їх прийняттю;
- особиста і колективна відповідальність за прийняття рішень та їх виконання;
- співпраця, взаємоповага, доброзичливість і толерантність.

Активно працює школа учнівського самоврядування. З 1 по 11 клас, враховуючи вік, школярі не тільки виконують доручення практичного характеру, але і відвідують заняття - лекції, семінари, тренінги, диспути, рольові ігри; збираються на зимову та весняну сесії; беруть участь у дослідженнях різного виду; планують і аналізують; здійснюють моніторинг за напрямками діяльності гімназії, які їх цікавлять; розробляють різні проекти [3.с.2].

3. Участь у роботі консультативно-дорадчих рад при органах влади. Найбільш ефективним, на нашу думку, є участь у роботі громадських рад, молодіжних парламентів, тощо, що безпосередньо існують при органах виконавчої влади та місцевого самоврядування. Так, при Запорізькій обласній раді існує молодіжна рада, що є колегіальним консультативним органом з питань молодіжної політики. Її основними завданнями є:

- розробка рекомендацій та пропозицій щодо реалізації молодіжної політики у Запорізькій області;
- сприяння у забезпеченні реалізації прав та законних інтересів молоді як учасників навчально-виховного процесу;
- сприяння у забезпеченні реалізації прав та законних інтересів молодіжних об'єднань громадян;
- сприяння у забезпеченні постійного зв'язку між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з представниками молоді області з питань молодіжної політики;
- внесення рекомендацій та пропозицій до Запорізької обласної ради щодо її рішень з питань молодіжної політики;
- сприяння розвитку студентського та учнівського самоврядування;
- аналіз, прогнозування та визначення сучасних актуальних і перспективних проблем розвитку молоді, участь у розробці заходів культурно-просвітницького, виховного та економічного характеру, розвитку наукового та інтелектуального потенціалу молоді, формування патріотичних та моральних цінностей молоді, формування активної громадської позиції молоді [4.с.3].

Крім цього, при обласній державній адміністрації працює Координаційна рада з питань реалізації молодіжної політики, розвитку фізичної культури та спорту. Раду створено згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації 26 лютого поточного року з метою вдосконалення молодіжної політики в регіоні, розвитку фізичної

культури та спорту, для забезпечення взаємодії органів виконавчої влади з громадськими молодіжними організаціями. До складу цього органу ввійшли посадовці обласної виконавчої влади, представники громадських організацій, установ та провідних промислових підприємств тощо.

Серед актуальних тем, які будуть опрацьовуватися протягом 2013 року, – організація та проведення конкурсів для обдарованої молоді, проведення 68-ї підсумкової спортивної олімпіади школярів, підготовка заходів у рамках відзначення Дня молоді, Дня фізичної культури та спорту, Дня студента тощо. Вже проводиться інформаційно-профілактична акція «Відповідальність починається з мене», яка розпочалася 1 березня і триватиме до 30 жовтня. Мета акції - пропаганда та утвердження здорового способу життя у молодіжному середовищі. Також заплановано проведення флешмобу, виготовлення та встановлення інсталяції «Фотообличчя», реалізація проектів «Моє місто – моя відповідальність» щодо впорядкування територій, рейди «Контроль продажу алкоголю неповнолітнім», розповсюдження інформаційних флаєрів та листівок, які популяризують здоровий спосіб життя [5.с.1].

Підсумовуючи вищевикладене, ми бачимо, що для формування людини і громадянина, здатного до свідомого суспільного вибору, необхідно не лише система знань про політичний устрій країни, в якій він живе, але й набуття практичного досвіду реалізації своїх громадянських прав.

Оптимальним варіантом для цього є участь у роботі у дитячих та молодіжних громадських організаціях, у шкільному самоврядуванні та консультативно-дорадчих органах при органах влади.

Література:

1. Указ Президента України від 24.03.2012 № 212/2012 «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» [Електронний ресурс] / Офіційне інтернет-представництво Президента України Віктора Януковича <http://www.president.gov.ua>. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/14621.html>.
2. Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 року N 1060-XII [Електронний ресурс] / Офіційний інформаційний портал Верховної Ради України <http://zakon.rada.gov.ua>. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/page>
3. Самоврядування і співдружність [Електронний ресурс] / Інтернет-сайт Запорізької гімназії № 93. – Режим доступу: <http://www.gymnasium93.zp.ua/samovr.htm>
4. Положення про молодіжну раду [Електронний ресурс] / Офіційна сторінка Запорізької обласної молодіжної ради. – Режим доступу: <http://molrada.zp.ua/про-нас/>
5. Налагоджується системна реалізація молодіжної політики в регіоні [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Запорізької обласної державної адміністрації <http://www.zoda.gov.ua>. – Режим

доступу: <http://www.zoda.gov.ua/news/18767/nalagodzhujetsya-sistemna-realizatsiya-molodizhnoji-politiki-v-regioni.html>.